

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539 หน้า 2) การวางรากฐานพัฒนาของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข มีความรู้ความสามารถ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมพลังสร้างสรรค์ การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งหวังที่จะให้รัฐต้องจัดการศึกษา อบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เร่งรัดการศึกษาศาสนาและเทววิทยาเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐ และรัฐมีศักยภาพไม่เพียงพอ จึงเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยรัฐได้สนับสนุนให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชนทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาเอกชนจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประชากรให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง ตลอดมา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, 2541, หน้า 1) การศึกษาเอกชนถือเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของประเทศ สามารถแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐบาลได้เป็นจำนวนมาก ทั้งในด้านจำนวนนักเรียนและงบประมาณ ซึ่งก็เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ปี พ.ศ. 2525 (แก้ไข พ.ศ. 2538) หลักการข้อที่ 3 กล่าวว่า ให้สถานศึกษาเอกชนเปิดทำการสอนได้ทุกระดับเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับเพิ่มขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการลงทุนในการจัดการศึกษาของรัฐบาล และต่อเนื่องมาตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ได้กำหนดหลักการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการการบริหาร เพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษา

ของรัฐ นอกจากนี้ เพื่อให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรัฐพร้อมให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน และสิทธิประโยชน์อย่างอื่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการ ให้แก่สถานศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2551, หน้า 79)

หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของไทยมีหลายหน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น หน่วยงานดังกล่าวมีหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายงานต่างกัน บางหน่วยงานรับผิดชอบการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา โรงเรียนเอกชนเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาโดยเอกชนภายใต้การกำกับดูแลโดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ มีส่วนร่วมในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ปกครองที่จะนำบุตรหลานมาเข้ารับการศึกษาร ในโรงเรียนเอกชนตามสิทธิที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ โรงเรียนเอกชนจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการและการศึกษาให้มีประสิทธิภาพให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งโรงเรียนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพทางวิชาการจะได้รับความนิยม มีนักเรียนมาเรียนจำนวนมาก ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพทางวิชาการสูง แสดงให้เห็นว่างานวิชาการของโรงเรียนมีความสำคัญ เป็นงานหลักของโรงเรียนดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุโรจน์ (2535, หน้า 15) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากรางานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัด โปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา

การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ซึ่งประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยองและจังหวัดฉะเชิงเทรา ถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่แถบนี้ให้เป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่เพื่อสนับสนุนการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาคอย่างเป็นระบบเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลัก และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ อย่างสมบูรณ์อันเป็นการเสนอทางเลือกแห่งอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคตเพื่อเป็นแหล่งสร้างคนที่สำคัญเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่ง (พรหมพร หุทัยถาวร, 2542, หน้า 13) และช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) รัฐบาลได้ขยายการพัฒนาในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพิ่มขึ้น คือ โครงการนิคมอุตสาหกรรมบ่อวิน จังหวัดชลบุรี โครงการนิคมอุตสาหกรรมเวดโกว์ อำเภอบางปะกง จังหวัด

ฉะเชิงเทรา โครงการนิคมอุตสาหกรรมบางปะกงอินดัสเทรียลปาร์ค จังหวัดฉะเชิงเทรา (ปาติกา นิธิประเสริฐกุล, 2547, หน้า 12) ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ต้องได้รับการศึกษาที่เหมาะสม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งและจำเป็นที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบัน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน จำเป็นต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ ทางด้านวิชาการเป็นสำคัญ เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งปัจจุบัน โรงเรียนของรัฐและ โรงเรียนเอกชนต่าง มีการแข่งขันทางคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา การบริหารจัดการ การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นการนำ แนวคิดการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการดำรงคุณภาพความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสนองตอบลูกค้า ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ปัญหาคุณภาพการศึกษาที่เป็นจุดวิกฤติของการศึกษาไทยในปัจจุบัน พบว่า หลักสูตร การศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีการกำหนดสัดส่วนและเวลาเรียนเนื้อหาทาง วิชาการและทักษะอื่น ๆ ยังไม่เหมาะสม ขาดเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกแห่งอนาคต ส่วนด้านกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังใช้การสอน แบบเดิม คือการบรรยาย ไม่นั่นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และครูยังใช้สื่อการเรียนการสอนไม่มากนัก และด้านการให้ชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาร้อยละ 40 ที่เปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น (อรรุ่ง จันทวานิช และ ไพบุลย์ แจ่มพงษ์, 2542, หน้า 5-6) ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องหา แนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพราะงานวิชาการ เป็นหัวใจหลักของการบริหารโรงเรียน

ด้วยเหตุดังกล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงาน วิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อให้ทราบและนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนให้มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามที่ตั้ง ระบบบริหาร และประเภทสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้

1. ทราบปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. ได้แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
3. นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

คำถามการวิจัย

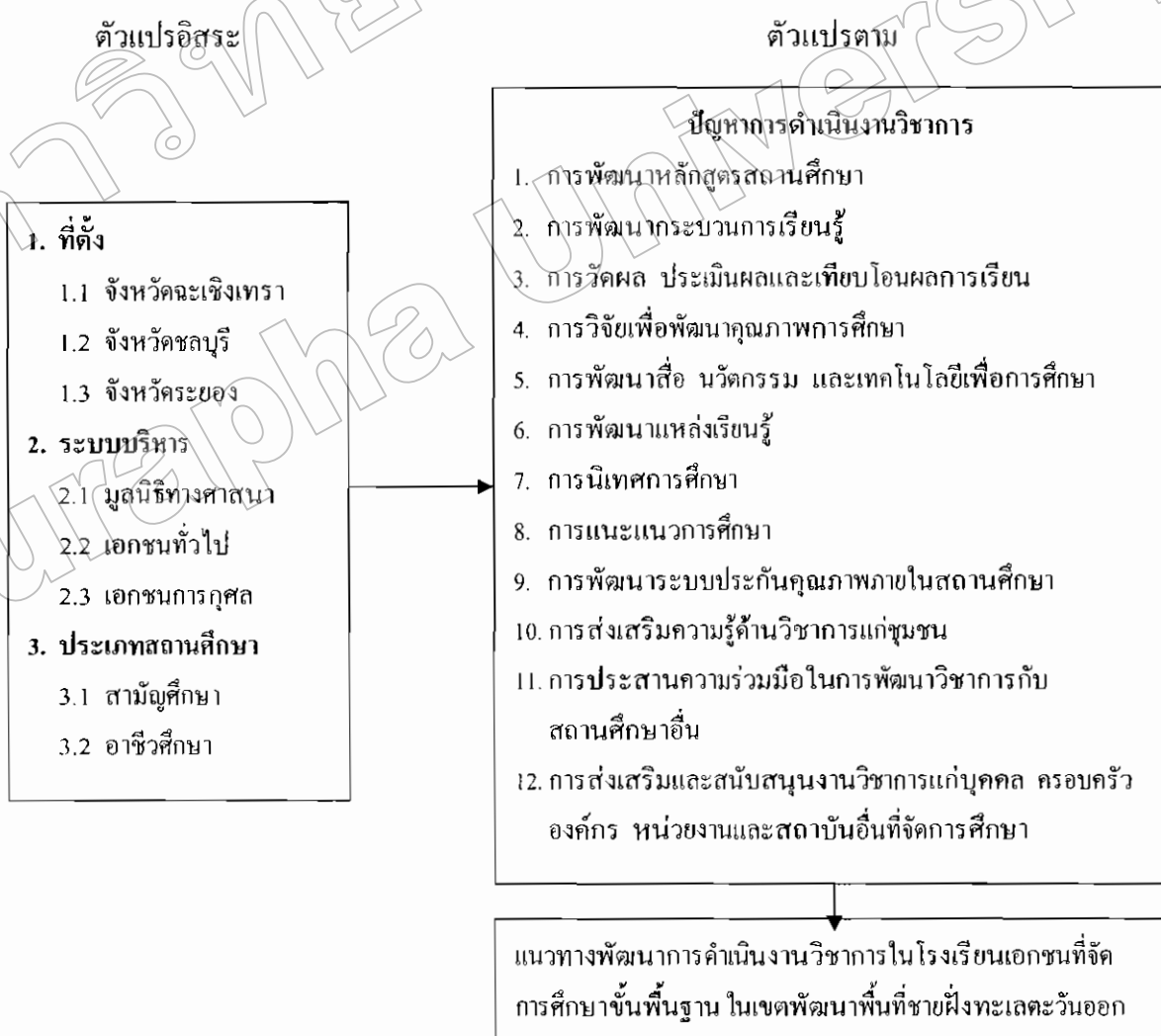
1. ปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามที่ตั้ง ระบบบริหาร และประเภทสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก มีอะไรบ้าง

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามที่ตั้ง ระบบบริหาร และประเภทสถานศึกษาแตกต่างกัน

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33-38) พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 (2551, หน้า 26) โดยผู้วิจัยกำหนดที่ตั้ง ระบบบริหาร และประเภทสถานศึกษา เป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
จำนวน 179 คน

3. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

ผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
จำนวน 123 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 ที่ตั้ง

4.1.1.1 จังหวัดฉะเชิงเทรา

4.1.1.2 จังหวัดชลบุรี

4.1.1.3 จังหวัดระยอง

4.1.2 ระบบการบริหาร

4.1.2.1 มุลนิธิทางศาสนา

4.1.2.2 เอกชนทั่วไป

4.1.2.3 เอกชนการกุศล

4.1.3 ประเภทสถานศึกษา

4.1.3.1 สามัญศึกษา

4.1.3.2 อาชีวศึกษา

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตามขอบข่ายงานวิชาการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้แก่

- 4.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 4.2.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.2.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 4.2.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4.2.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.2.6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 4.2.7 ด้านการนิเทศการศึกษา
- 4.2.8 ด้านการแนะแนวการศึกษา
- 4.2.9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 4.2.10 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 4.2.11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 4.2.12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

4.2.2 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการดำเนินงานวิชาการ หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เป็นเหตุให้การดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมาย อันจะส่งผลต่อการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้ก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในด้านต่าง ๆ 12 ด้าน คือ

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร สาระแกนกลาง ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการใช้หลักสูตร การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชา การส่งเสริมให้ครูดำเนินการจัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง การจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ๆ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานและสถาบันอื่น

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ ความเป็นไปในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาและพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือในการผลิต การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจ การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่น การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.7 ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา การดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา การติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์

การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.8 ด้านการแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน การดำเนินการและแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา การติดตามประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์กร การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา วางแผนการพัฒนากุณาการศึกษา ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.10 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน การจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัด โดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น

1.11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

1.12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา ความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ การพัฒนางานวิชาการ การพัฒนากุณาการศึกษา

เรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา

2. ผู้บริหาร โรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการในโรงเรียนเอกชน

3. ที่ตั้ง หมายถึง สถานที่ตั้งของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

4. ระบบบริหาร หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่เป็นนิติบุคคล และมีลักษณะของผู้ดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนใน 3 ลักษณะ คือ

4.1 มูลนิธิทางศาสนา หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่ขอจัดตั้งขึ้น มีการบริหารโรงเรียนโดยมูลนิธิทางศาสนา

4.2 โรงเรียนเอกชนทั่วไป หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่ขอจัดตั้งขึ้น มีการบริหารโรงเรียนโดยนิติบุคคลหรือบริษัทจำกัด

4.3 โรงเรียนเอกชนการกุศล หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่ขอจัดตั้งขึ้น มีการบริหารโดยสมาคมหรือองค์กรการกุศล

5. ประเภทสถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

5.1 สามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา

5.2 อาชีวศึกษา หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา มีการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

6. โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ประเภท คือ สามัญศึกษา และอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

7. เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก หมายถึง เขตพื้นที่ที่ประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

8. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการ หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ